

ביקורת פנימית

דוח מסכם לשנת 2015

מבקר המועצה והממונה על תלונות הציבור

ביקורת פנימית מועצה אזורית משגב

דוח מסכם ביקורת פנימית במועצה אזורית משגב לשנת 2015

כללי

1. **ביקורת פנימית** - הינה פעילות בלתי תלויה ואובייקטיבית של הבטחה (assurance) וייעוץ, אשר מיועדת להוסיף ערך ולשפר את פעולות הארגון. היא מסייעת לארגון להשיג את מטרותיו בהבאת גישה שיטתית וממוסדת, לשם הערכה ושיפור האפקטיביות של תהליכי ניהול סיכונים, בקרה, פיקוח ושליטה (governance).
2. **מטרת הביקורת** - לסייע לחברי הארגון בביצוע תפקידם שבתחום אחריותם. למטרה זו הביקורת הפנימית מספקת להם ניתוחים, הערכות, המלצות, ייעוץ ומידע הנוגעים לפעולותיהם.
3. הביקורת הפנימית במועצה אזורית משגב, מושתתת על החובה שנקבעה בפקודת המועצות המקומיות להעסיק בכל מועצה מקומית ומועצה אזורית מבקר פנימי לביצוע עבודת הביקורת (הוחל בינואר 2008).
4. בכל רשות מקומית תוקם **ועדה לענייני ביקורת** המורכבת מחברי מליאת המועצה, שמתפקידה לדון בדוחות הביקורת על הרשות ולעקוב אחר תיקון הליקויים ויישום ההמלצות שהעלתה הביקורת.
5. **תהליך בחירת נושאי הביקורת:**
 - א. תיאום עם יעדי וצורכי המועצה, לצורך קידום ושיפור תפקודי.
 - ב. דרישות הוועדה לענייני ביקורת במליאת המועצה.
 - ג. תגובה לתלונות, אירועים, וצרכים העולים מהשטח.
6. **הנושאים שנבדקו:**
 - א. **טיפול בפסולת בניין ופיקוח על השטחים הפתוחים:**
 - 1) ניהול שליטה ובקרה על הטיפול בפסולת בניין,
 - 2) פיקוח ואכיפה בשטחים הפתוחים,

עיקרי הממצאים, המסקנות וההמלצות

1. טיפול בפסולת בניין ופיקוח ואכיפה בשטחים הפתוחים

מטרת הביקורת

בחינת אופן הטיפול בפסולת הבניין, הפיקוח והאכיפה בשטחים הפתוחים במועצה אזורית משגב.

כללי:

- א. נכון לשנת 2011, בישראל מיוצרת מדי שנה כ-7.5 מיליון טונות פסולת בניין, כ-140% יותר מכל סוגי הפסולת האחרים גם יחד. מתוך אותם 7.5 מיליון טונות, רק כ-1.5 מיליון מטופל באתרים מוסדרים (מחזור והטמנה), והשאר מושלך באתרים פיראטיים ובשטחים פתוחים.
- ב. להשלכת פסולת בניין באתרים פתוחים ישנן השלכות סביבתיות ובריאותיות חמורות- פגיעה במקורות מים, חשיפה לאסבסט, חשיפה למזיקים, חשיפה לזיהום אוויר כתוצאה משריפות, פגיעה בשטחים פתוחים וירידת ערך הקרקע.
- ג. בשל השטח הנרחב עליהן המועצות האזוריות מופקדות, המועצות האזוריות סובלות באופן תדיר ממפגעי פסולת בניין ואתרי השלכה פיראטיים.
- ד. המועצה האזורית משגב פועלת בתחום איכות הסביבה בהתאם לחוק עזר עירוני אשר אושר כדין.

ממצאים עיקריים:

- א. לא הוכנה תכנית אב כוללת לטיפול בפסולת במועצה האזורית משגב. בפועל, קיימות שתי תכניות לטיפול בפסולת במועצה: תכנית המתייחסת לפרויקט הפרדה במקור, ותכנית המתייחסת לפסולת חקלאית. באף אחת מהתכניות הקיימות לא נמצאה התייחסות לפסולת בניין.
- ב. הביקורת סבורה, כי יש לגבש תכנית אב אשר תתייחס באופן מפורט לטיפול בפסולת בניין, ולטיפול בשטחים הפתוחים בכלל.
- ג. האתר שקבעה המועצה לטיפול בפסולת בניין הוא אתר באעבלין. בפועל, לא בוצע פרסום האתר באתר האינטרנט של המועצה כנדרש.
- ד. בחוזר מנכ"ל משרד הפנים מודגש, כי יש לוודא שכל פסולת הבניין מטופלת באתר סילוק או טיפול, טרם קבלת היתר הבנייה.
- ה. הבדיקה מתבצעת באמצעות דרישת קבלות ואסמכתאות הטמנה והובלה ממבקשי היתר בנייה, או דיווח על ההטמנה מבעלי אתר ההטמנה.
- ו. הביקורת בדקה 5 פרויקטים שונים שקיבלו היתרי בנייה בין השנים 2012-2014: מרכז ספורט ומרכז מחזור בלבון, מבנה הסעדה והתכנסות במורן, ו-3 בתים פרטיים (במורשת, מכמנים ומצפה אביב). הנורמה קובעת, כי על היזמים להציג קבלות בדבר פינוי הפסולת לאתר מוסדר והטמנתה, וכן על בדיקת הקבלות בוועדה המקומית לתכנון ובנייה או במועצה.

- ז. בכל הפרויקטים שנבדקו, לא נמצאו קבלות ואסמכתאות בדבר פינוי הפסולת והובלתה לאתר הטמנה מוסדר.
- ח. יודגש, כי הדרישה לאסמכתאות בדבר פינוי והטמנה אינה מיושמת בכלל הפרויקטים המבוצעים במועצה ולא רק בפרויקטים שנבדקו על ידי הביקורת.
- ט. בשטחי המועצה קיימים עשרות אתרי השלכה פיראטים ומפגעים. המועצה מכירה חלק ניכר מאתרי ההשלכה והמפגעים, וניכר כי אין ביכולתה להפעיל את סמכותה ולאכוף את הטיפול באתרים.
- י. המועצה מכירה חלק ניכר מאתרי ההשלכה והמפגעים, וניכר כי אין ביכולתה להפעיל את סמכותה ולאכוף את הטיפול באתרים.
- יא. בשנים 2013-2014, לא הוטל ולו קנס אחד בגין השלכת פסולת או גרימת מפגעי סביבה במועצה.
- יב. המועצה אינה מעסיקה פקח שתפקידו הינו פיקוח ואכיפת מפגעים בשטחים הפתוחים במועצה. זאת, למרות שטח המועצה כ- 200,000 דונם, והמועצה מודעת לקיומם של מפגעים רבים בשטחה.
- יג. **הביקורת סבורה, כי בהעדר מימוש אחריותה והפעלת סמכותה באמצעי אכיפה על השטחים הפתוחים, חושפת המועצה את עצמה לתביעות ולעבירות שונות.**

עיקרי ההמלצות

- א. יש לגבש תכנית אב כוללת לטיפול בפסולת. התכנית תכלול התייחסות לפינוי פסולת בניין, התכנית תובא לדיון בוועדת איכות הסביבה של המועצה.
- ב. יש לקבוע חלוקת אחריות ברורה בין הועדה המקומית לאגף הקיימות בנוגע לפיקוח ובקרה על פינוי פסולת בניין. המתווה יהיה מגובה בנהלים ותבוצע בקרה על אופן ביצועם.
- ג. יש לבחון מתן עדיפות בהקצאת פקח יעודי לשטחים הפתוחים לצורך ביצוע פיקוח ואכיפת מפגעים סביבתיים בשטחים הפתוחים הנרחבים של המועצה.
- ד. יצירת מנגנון לשיתוף פעולה אזורי בניהול השטחים הפתוחים עם רשויות מקומיות ואזוריות שכנות (מרבית האשפה מקורה ברשויות שכנות) וכלל הגורמים שקשורים לשטחים הפתוחים: קק"ל, רט"ג, רשויות ניקוז, איגודי ערים לאיכות סביבה המשרד להגנת הסביבה ועוד.

תגובת המועצה:

- א. למשגב תוכנית אב לקיימות, שהיא גם הדגם לפיו מוכנות תוכניות אב לקיימות בכלל בשלטון המקומי. עוד למשגב תוכנית לטיפול בפסולת. אנו לא רואים מקום לעוד תוכנית אב במיוחד לפסולת בניין, מאחר וזה פרק קטן ביותר ממכלול הפסולות במשגב
- ב. המועצה אינה רואה הקמה של מנגנון לשיתוף פעולה בין הועדה לאגף איכו"ס, לוועדה מס' פקחים שביכולתם לבדוק האם הושלכה הפסולת לנקודת הקצה בהתאם לאישור שקיבלו, המשימה תיבחן וההמלצה כי היא תוטל על הועדה.
- ג. נושא פסולת בנין עומד כיום בדיונים בין המשרד להגנת הסביבה, משרד הפנים והשלטון המקומי, שבסופם יצאו תקנות המסדירות אפשרויות אכיפה בנושא. אנחנו עוקבים אחרי הדיונים במטרה ליישם את התקנות שיצאו.
- ד. המועצה רואה חשיבות גבוהה בקליטת פקח איכו"ס הנושא נבחן ויצא לביצוע בשנת התקציב 2016. בהנחה כי המועצה תקלוט פקח, תנסה (למרות האתגרים ולמרות שהאמור נוסה בעבר) לייצר את שיתופי פעולה עם הגופים המצוינים לעיל.
- ה. על מנת לקדם האמור ברמה האזורית חברה המועצה לאשכול בית הכרם ולפורום משותף הכולל את משגב, סכנין, עראבה ודיר חאנה שחלק ממטרותיו המשותפים של שני הפורומים הינו טיפול בפסולת בשטחים הפתוחים המשותפים ובשנה האחרונה הושקעו כספים רבים בניקוי השטחים הגובלים.

ממונה על תלונות הציבור

- א. ביולי 2008 נכנס לתוקף חוק הרשויות המקומיות (ממונה על תלונות הציבור), התשס"ח - 2008 אשר מחייב כל רשות מקומית למנות ממונה על תלונות הציבור וקובע בין היתר, הסדרים למינויו ופעולתו. בחוק נקבעו דרכי הגשת התלונה, דרכי הבירור והפעולות שעל הממונה לנקוט בכל הקשור לבירור התלונות השונות.
- ב. החוק אינו עוסק בפניות תושבים שאינן מתאימות להגדרת "תלונה".
- ג. **תלונה** - תהא בעניין הנוגע למילוי תפקידיו של הנלוו, בדגש על:
- 1) המעשה פוגע במישרין במתלונן עצמו, או מונע ממנו במישרין טובת הנאה, או מעשה הפוגע במישרין באדם אחר או המונע ממנו במישרין טובת הנאה והמתלונן קיבל, להנחת דעתו של הממונה על תלונות הציבור, את הסכמתו של אותו אדם להגיש תלונה בעניינו;
 - 2) המעשה נעשה בניגוד לחוק או שנעשה בלא סמכות חוקית או בניגוד למינהל תקין, או שיש בו משום נוקשות יתרה או אי-צדק בולט.
- ד. **נושאי פניות** יכולים להיות מגוונים: בקשת שירות או מידע, בקשה לסיוע או התרעה על מפגעים ומטרדים המחייבות טיפול מיידי. פניות אלו מתקבלות במוקד המועצה. הפניות מרוכזות בדוברות.
- ה. אם הפונה לא נענה או אם הטיפול אינו לשביעות רצונו, הוא רשאי לפנות לממונה בתלונה בכפוף לקבוע בחוק.
- ו. טיפול יעיל ומתן מענה לתלונות ולפניות הציבור מגבירים את אמון האזרח ברשות.
- ז. **המידע שנצבר מתלונות ומפניות יכול לשמש בסיס לקביעת המדיניות של המועצה ולקביעת סדרי העדיפויות בחלוקת המשאבים, ועשוי לשפר את השירות הניתן לאזרח.**

תלונות ונושאים שנבדקו וטופלו:

- א. תאורת רחוב הררית,
- ב. מינוי קרובים,
- ג. אכיפה כלבים משוטטים,
- ד. הסעות,
- ה. ניקיון ברקפת,
- ו. הנחות למועדון הכפרי,

כל התלונות נבדקו בקפידה, הממצאים המפורטים נמסרו למתלוננים והיכן שצריך הופקו לקחים מתאימים.

בברכה,

דודו דהן

מבקר והממונה על תלונות הציבור במועצה האזורית משגב